

دستور جلسه شماره (۱)
عنوان: مشکلات تولید بدون کارخانه
مرجع طرح موضوع: شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی استان فارس، انجمن برون سپاری مواد غذایی و کشاورزی ایران و انجمن واردکنندگان فرآورده های آرایشی و عطریات ایران
تاریخ برگزاری جلسه: ۱۴۰۴/۰۵/۱۱
تعداد صفحات دستور جلسه: ۴
تعداد پیوست ها: ۶ مستند
موضوع بهره گیری از روش تولید بدون کارخانه از ابعاد مختلف توسط فعالان و تشکلهای اقتصادی مورد بحث و چالش قرار گرفته است. این ظرفیت کارآمد در صورت رفع موانع و چالشهای مربوطه می تواند به عنوان یکی از راهکارهای توسعه تولید و تجارت به صورت اثربخش مورد استفاده اقتصاد کشور قرار گیرد. در ادامه به چند موضوع مطروحه شامل نحوه حمایت از این فعالیت و تسهیل در صدور مجوزها، از طرف شورای گفتگوی استانی و تشکلهای ذیربط اشاره می گردد. ۱- صدور دستورالعمل سرمایه گذاری صنعتی: طرح و پیگیری این موضوع از طرف انجمن برون سپاری مواد غذایی و کشاورزی ایران و انجمن واردکنندگان فرآورده های آرایشی و عطریات ایران صورت گرفته است. در تاریخ ۱۴۰۴/۰۲/۰۲ وزارت صنعت، معدن و تجارت دستورالعملی به شماره ۵۰۰۲/۱۱ به عنوان دستورالعمل سرمایه گذاری صنعتی صادر نمود که از سوی تشکلهای اقتصادی مورد اعتراضاتی به شرح ذیل قرار گرفته است: ۱-۱ - ماده (۳) برنامه اقدامات دولت جهت افزایش سرمایه گذاری برای تولید در سال ۱۴۰۴ به شماره ۲۶۷۸۱ مورخ ۱۴۰۴/۰۲/۲۰ اشعار می دارد «در راستای افزایش بهره وری سرمایه و استفاده حداکثری از ظرفیت واحدهای صنعتی و با هدف توسعه بازار و ایجاد هم افزایی بین بخش بازرگانی و تولید، وزارت صنعت، معدن و تجارت با همکاری وزارتخانه های جهاد کشاورزی و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و معاونت رئیس جمهور در امور توسعه روستایی و مناطق محروم کشور، شیوه نامه حمایت از تولید برون سپاری شده (تولید بدون کارخانه) را ظرف سه ماه از تاریخ ابلاغ این تصویب نامه تدوین و ابلاغ نموده و بر حسن اجرای آن نظارت نماید.» *** به نظر می رسد همکاری وزارتخانه های جهاد کشاورزی و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و معاونت رئیس جمهور در امور توسعه روستایی و مناطق محروم کشور در تدوین شیوه نامه مذکور صورت نگرفته است. و دستورالعمل سرمایه گذاری صنعتی (یاد شده) صرفا

توسط وزارت صمت تهیه گردیده و ضروری است بخش تولید بدون کارخانه آن با هماهنگی و نظر تمامی سازمانها و وزارتخانه های مندرج در مصوبه هیات وزیران با مشارکت بخش خصوصی، اصلاح، تنظیم و جهت اجرا ابلاغ گردد.

۱-۲- با توجه به اینکه در دستورالعمل ۵۰۰۸ وزارت صمت، تولید بدون کارخانه منوط به ثبت آمار تولید گردیده، متأسفانه وزارت صمت از سال ۱۴۰۱ ثبت آمار در سامانه بهین یاب را انجام نداده است (نامه پیوست)، پس تمامی مجوزهای صادره دارای اعتبار بوده و نیاز است این مهم در اسرع وقت از طرف وزارت صمت اطلاع رسانی گردد.

بنا به اظهار فعالان این حوزه، از سوی دیگر در بند ۴-۴-۶ دستورالعمل قید شده است تولیدکنندگان برونسپار بایستی آمار تولید ماهانه هر محصول خود را به تایید واحد صنعتی طرف قرارداد برسانند، در صورتی که تولیدکنندگان برون سپاری دارای قرارداد رسمی بوده و می توانند بطور جدا آمار تولید خود را در سامانه ثبت نمایند و نیازی به تایید واحد صنعتی طرف قرارداد نباشد.

۱-۳- بدیهی است پس از امکان ثبت آمار تولید توسط شرکتهای برون سپار به عنوان تولیدکننده و با توجه به توانایی و در اختیار داشتن ابزار نظارتی مناسب و مکفی وزارت صمت، همانگونه که تاکنون بر آمار تولیدات نظارت داشته اند، نیاز به تایید آمار تولید توسط طرف قرارداد نمی باشد.

۱-۴- شرکت های تولید بدون کارخانه، به واسطه استفاده از ظرفیت خالی کارخانجات تولیدی، تولیدکننده محسوب می شوند و کارت بازرگانی آنها نیز باید به منظور استفاده از تسهیلاتی همانند مدت زمان رفع تعهد ارزی و ... با عنوان بازرگانی- تولیدی صادر گردد (و نه بازرگانی- تجاری) در ماده ۲۰-۴ دستورالعمل تولید بدون کارخانه تحت عنوان توانمندی مهندسی- بازرگانی قید شده است در صورتیکه برون سپاری یک استراتژی در فرآیند کسب و کار بوده که طی آن بخشی از فرآیند تولید از طریق برون سپاری به شرکت های تجاری دارای برند واگذار می شود و یک رویکرد نوین تولیدی است. لذا می بایست شرکت های مذکور به عنوان "تولیدکننده" شناخته شوند.

۱-۵- میزان ارز اختصاص یافته به شرکت های برون سپار به واسطه ثبت آمار تولید، متناسب با ظرفیت بکار گرفته شده توسط این شرکتها می باشد و ارز اضافه ای پرداخت نمی گردد؛ لذا به نظر می رسد در تمديد مجوز، رویکرد حاکم باید بر افزایش تولید و صادرات محصولات تولیدی و ارزآوری در سطح کلان باشد و در این خصوص اقدام به موقع در آماده نمودن زیر ساختها و تسريع در تهیه دستورالعمل قابل اجرا "مطابق با مصوبه هیات وزیران"، ضروری است.

۲- بررسی مجوز تولید بدون کارخانه از لحاظ ثبت محوری و تایید محوری

وزارت صمت از طریق هیات مقررات زدایی درخواست تایید محور شدن مجوز را مطرح نمود که موضوع در هیات مقررات- زدایی مطرح شد لیکن به علت مخالفت اتاق ایران، جهت بررسی مجدد به کمیته مقررات زدایی اعاده شد. متعاقباً معاون محترم برنامه ریزی و توسعه کسب و کار وزارت صنعت، معدن و تجارت طی نامه شماره ۵۳۰۷۰۰ مورخ ۱۴۰۴/۰۳/۰۵

(پیوست) دلایل خود را مبنی بر تایید محور شدن مجوز به ریاست اتاق ایران اعلام نمودند که بخشی از استدلال‌های اتاق در پاسخ به برخی از موارد مطروحه به شرح ذیل اعلام می‌گردد:

۱-۲- در ارتباط با طرح موضوع مخاطرات «ظرفیت اسمی پروانه بهره‌برداری»، لازم است به این نکته توجه گردد که هنگامی که واحد تولیدی ظرفیت خالی را شناسایی و تعیین می‌نماید و از طریق قراردادی به متقاضیان تولید بدون کارخانه واگذار می‌کند، این واحد ملزم به اعلام ظرفیت خالی شناسایی و واگذار شده به متقاضی تولید بدون کارخانه در سامانه بهین یاب است و همچنین باید تأیید واحد دارای پروانه بهره‌برداری را کسب نماید. در این صورت، ظرفیت خالی قابل واگذاری تولیدی از ظرفیت کلی کسر خواهد شد.

لذا لازم است به این نکته اشاره شود که نظارت و پیشگیری از بروز چالش‌ها، یکی از وظایف اساسی دستگاه ناظر محسوب می‌گردد و در صورت تشخیص هرگونه نقص در این حوزه، ضروری است که سازوکار فنی لازم توسط نهاد ناظر مربوطه طراحی و پیاده‌سازی گردد و نه تغییر ماهیت مجوز. از سوی دیگر، در موارد مطرح شده، عامل نقص، واحد تولیدی است که به طرق مختلف از خلأ موجود در سامانه بهین یاب سوءاستفاده نموده است، نه متقاضی تولید بدون کارخانه. بنابراین، استناد به این دلایل از منظر منطقی غیرقابل توجیه به نظر می‌رسد و نمی‌تواند نیاز به تغییر ماهیت مجوز را تطهیر نماید.

در واقع، اصل حقوقی، قرارداد فی مابین واحد تولیدی و متقاضی بدون کارخانه است که جزئیات روابط، طی قرارداد منعقدۀ پیش‌بینی شده است و هرگونه تخطی از آن نیز می‌بایست در چارچوب قانون تجارت مورد بررسی و پیگیری قرار گیرد.

۲-۲- در ارتباط با موضوع «سوء جریان‌ها»ی مطرح شده (دفتر استیجاری، خروج از کشور و غیره)، ضروری است که توجه ویژه‌ای به این نکته شود که این مسئله نیز در زمره مفاد حقوقی مندرج در قرارداد میان واحد تولیدی و متقاضی بهره‌بردار تولید بدون کارخانه قرار دارد و نه ماهیت ثبت محور مجوز مربوطه. هر یک از مخاطرات مطروحه، به‌ویژه با لحاظ این نکته که می‌تواند از سوی هر یک از طرفین واقع شود، با تغییر ماهیت مجوز، هیچ‌گونه ضمانت اجرایی بالاتر از قانون تجارت در راستای پیشگیری از این موارد ایجاد نخواهد کرد، به جز فراهم‌آوری بستر لازم برای امضاء طلایی و بروز مخاطرات بیشتر.

۳-۲- در ارتباط با موضوع «عدم دسترسی به اطلاعات» مرتبط با بخش تولید بدون کارخانه (از جمله انبارداری، میزان مصرف انرژی، مواد اولیه و غیره)، با توجه به وجود قرارداد منعقدۀ بین واحد تولیدی و بهره‌بردار تولید بدون کارخانه، ضروری است که این موارد در مفاد مندرج در قرارداد و در چارچوب قانون تجارت به آن پرداخته شود. بدین ترتیب، این مطلب هم نمی‌تواند به عنوان توجیهی برای تبدیل مجوز از ثبت محور به تایید محور تلقی گردد.

۴-۲- در خصوص موضوع مورد بررسی تحت عنوان استفاده از کلمه «گواهی» در «گواهی فعالیت تولید بدون کارخانه»، ضروری است که به این نکته توجه گردد که عنوان گواهی، به عنوان یک اصطلاح حقوقی شناخته نمی‌شود و به معنای مجوز تلقی نمی‌گردد. بنابراین، صرفاً بر اساس این شواهد نمی‌توان استناد نمود که مجوز باید از حالت ثبت محور به تایید محور تغییر یابد. از این رو، پیشنهاد می‌گردد در صورت تشخیص عدم تطابق عبارت گواهی با عبارت مناسب، به جای تغییر ماهیت مجوز، عنوان متناسبی شناسایی و جایگزین گردد.

لازم به اعلام است که در مشورت‌هایی که با فعالین اقتصادی در اتاق‌های استانی صورت گرفته است، نگرانی‌های آن‌ها در خصوص تبدیل مجوز به امضای طلایی و به دنبال آن، امکان بروز فساد مطرح گردیده است.

آنچه در حال حاضر هیات مقررات‌زدایی در وزارت امور اقتصادی و دارایی بر آن تأکید دارد، نظارت پسینی دستگاه‌ها بر عملکردها پس از صدور مجوز است. با توجه به اینکه وزارت صنعت، معدن و تجارت تأکید دارد که در حال حاضر زیرساخت‌های لازم برای نظارت بر عملکردها، به‌ویژه آمارهای تولید، به صورت کامل مهیا نیست، به نظر می‌رسد که نظارت پسینی فعال‌تر می‌تواند به رفع کمبودها کمک نماید.

۳- استفاده اشخاص حقیقی از مجوز تولید بدون کارخانه:

شورای گفت و گوی دولت و بخش خصوصی استان فارس در جلسه نود و ششمین نشست خود به موضوع تولید بدون کارخانه پرداخته و در این راستا پیشنهاد نموده است اشخاص حقیقی هم بتوانند از مزایای تولید بدون کارخانه استفاده کنند. پیشنهاد مذکور طی نامه شماره ۲۷/۱۱۶۹۴/ص مورخ ۱۴۰۳/۱۰/۰۵ به هیات مقررات‌زدایی ارسال گردید و هیات مذکور در تاریخ ۱۴۰۳/۱۱/۱۶ کارگروهی در این خصوص تشکیل داد و مقرر گردید موضوع در کمیته مقررات‌زدایی مطرح گردد. از آنجاییکه در حال حاضر جهت صدور کارت بازرگانی نیز برای اشخاص حقیقی و حقوقی این امکان فراهم است، همچنین وزارت صمت نسبت به صدور پروانه بهره‌برداری واحدهای صنعتی برای اشخاص حقیقی و یا حقوقی محدودیتی قائل نمی‌باشد و در قوانین جاریه مملکتی نیز محدودیتی بر این مقوله حاکم نگردیده است، چنین استنباط می‌گردد که این بند از دستورالعمل (ایجاد محدودیت برای اشخاص حقیقی) با روح قانون در تضاد است.

لذا با توجه به درخواستهای مطروحه، موضوع در دستور کار دبیرخانه شورای گفت‌وگوی دولت و بخش خصوصی قرار گرفته است.